

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvenem sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1910 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 73 — Štev. 73

NEW YORK, MONDAY, APRIL 14, 1941 — PONEDELJEK, 14 APRILA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

JUGOSLOVANI PRICELI OFENZIVO

JUGOSLOVANI VSTAVILI NEMCE OB VARDARJU . . . POMANJKANJE PROTITANČNIH TOPOV . . . ZAVZELI SO PROKUPLJE

Lahi v Ljubljani . . .

Jugoslovanska armada je vstavila nemško prodiranje ter je na več krajih celo prešla v ofenzivo.

Cvetno nedeljo, ko so nemške oklopne divizije pričele prihajati iz Bolgarske čez mejo, jugoslovanska armada še ni bila pripravljena in manjkalo ji je predvsem protitančnih topov. vsled česar se je morala umakniti pred preveliko premočjo.

V dolini Morave so Jugoslovani Nemce popolnoma vstavili. Na tem kraju so nemški oddelki, ki so prodrli najdalje, v nevarnosti, da bodo oboljeni. Jugoslovani so obkolili Prokuplje ter ga po kratkem, toda vročem boju zavzeli. Mnogo Nemcev je bilo ujetih.

V enem tednu je bila končana prva faza vojne v Jugoslaviji. Nemci so z velikansko jekleno armado naglo prodirali, toda jugoslovanska armada se je po umikanju enega tedna reorganizirala in je pokazala močan odpor — Nemci so bili vstavljeni in Jugoslovani so pričeli s protinapadi. In s tem se je pričela druga faza. V teh bojih se posebno odlikujejo komitaši, ki iz zasede napadajo Nemce in razdejavajo ceste in železnice. Ta faza se bo najbrže nadaljevala ves teden in če Nemci ne bodo v tem času poslali v boj še več vojakov in jeklenih vojnih strojev, tedaj bodo morali sprejeti bojno črto, ki jo bodo postavili Jugoslovani. V tem slučaju pa se bodo bili v gorskih krajih, kjer tanki in oklopni avtomobili nimajo nobene veljave. Pa če bodo Nemci tudi dosegli kake uspehe, s tem še ne bo dosežen končni uspeh, kajti zasedi komitašev zemljo je ena stvar, premagati komitaša pa druga.

JUGOSLOVANI SO ZAVZELI NEKAJ VAŽNIH KRAJEV

Poročilo iz Londona pravi, da so Jugoslovani na več krajih vrgli Nemce nazaj in so med Beogradom in grško mejo na petih krajih zopet zasedli izgubljeno ozemlje.

Grška radio postaja naznanja, da so Jugoslovani v osrednji in južni Srbiji na mnogih krajih prebili nemško črto. Druga in četrta jugoslovanska armada ste v ofenzivi. Zlasti severno od Niša jugoslovanska armada ljuto napada.

V Albiji so Jugoslovani zasedli važno pristanišče Drač, ki se nahaja samo 25 milj vzhodno od Tirane, glavnega mesta Albanije.

Med Nišem in Beogradom so bili Nemci odrezani na dveh krajih.

Jugoslovanska armada prodira čez visoke gore pri Kosovem polju skozi Kačanik prelaz južno od Prištine ter se hoče zopet polastiti Skoplja ob Vardarju.

Atene tudi naznanjajo, da 95 odstotkov jugoslovanske armade še ni bilo dotaknjene.

Beograd zavzet

Velikonočno nedeljo ob 6.30 zjutraj so pričeli Nemci prihajati v Beograd pod poveljstvom generala von Kleista.

V soboto je laška armada zasedla Ljubljano. Iz Ljubljane prodirajo dalje v smeri proti hrvatski meji in so že dospeli v Karlovec.

Ob Jadranu pa so Italjani zasedli Sušak, ki so ga Jugoslovani zapustili. Južno od Sušaka so Italjani tudi zavzeli Senj. Kot poroča laška Stefani časnikarska agentura, je prišlo na most, ki loči Sušak od Reke, nekaj Hrvatov, ki so naprosili italjanske vojaške oblasti, da zavzamejo Sušak. Italjani so zahtevali brezpogojno predajo, v kar so Hrvati tudi privolili.

Nemški general vjet

V bojih južno od Beograda so Jugoslovani vjeli enega nemškega generala z mnogimi drugimi ujetniki.

MOBILIZACIJA JUGOSLOVANSKE VOJSKE

Jugoslovanska pehota v popolni opremi je zbrana na nekem vežbališču pred odhodom na fronto. Večinoma je jugoslovanska armada založena z nemškim vojnim materialom.

Knudsen in Perkinsova o stavkah v vojni industriji

Če bi se pogajanja med stavkarji in družbo izjalovila ter bi vse posredovanje nič ne zaleglo, bi bil Knudsen v gotovih slučajih za prevzete tovarn.

William S. Knudsen, ravnatelj produkcijske uprave, priporoča postavne odredbe, po katerih bi bilo armadi in mornarici mogoče prevzeti municijske tovarne, ako bi se pogajanja med štrajkarji in družbami izjalovila.

Istovčasno je Knudsen izjavil, da je odločno proti vsaki postavni prepovedi stavk. Po njegovem mnenju je treba dati obema strankama dovolj časa za razmislek. V tem razdobju, ki naj bi bilo, če treba, postavno določeno, bi se razburjeni duhovi pomirili in bi bila marsikatera stavka preprečena.

Knudsen je pričel pred zborničnim vojaškim odborom.

Pred njim je nastopila kot priča delavska tajnica Miss Perkins, ki je rekla, da dajejo sedanji stavkam v prvi vrsti povod ljudje, ki so bili dolgo brez dela, pa skušajo izboljšati svoj položaj. Precej stavk povzročijo tudi trdovratnost podjetnikov, ki nočejo skleniti z delavci kolektivnih pogodb.

Demokratski kongresnik Brooks iz Indiane je priporočal prevzete tovarn, v katerih je štrajk.

Rekel je, naj bo dodan konškrpejski postavi amandment, da imata armada ali mornarica pravico prevzeti tovarno, če se posredovalni oblasti ne posreči doseči sporazuma med delavci in delodajalci.

Vlada naj bi tovarno le tako dolgo kontrolirala, dokler bi se zadeva stavke ne izčistila.

Knudsen je priporočal "razdobje za razmislek". To se pravi, da bi morala poteci med napovedjo in izbruhom stavke gotova doba. V tem času bi obe stranki trezno premislili polo-

Mir pri Republic Steel

Predsednik Girdler pravi, da se delavci predvsem zanimajo za produkcijo jekla. — Delničarji imajo ogromne dobičke.

Pod predsedstvom Toma M. Girdlerja se je vršila v Jersey City glavna skupščina Republic Steel Corporation.

Predsednik je ugotovil, da vlada v družbinah tovarnah urozen mir in rešitev, da se delavci predvsem zanimajo za produkcijo jekla in za skorajšnje završenje narodno-obrambene programa. Druge stvari jim v splošnem niso prav posebno mar.

S tem je hotel Girdler namigniti, da se korporaciji zaenkrat še ni treba bati stavke, da se ameriški jeklarji pripravljajo nanjo ter je bila

urada, in A. B. Mathews, ki igra važno vlogo v Diesovem odboru.

Bridges je predložil uni-ji svoje letno poročilo

V Los Angeles se vrši konvencija West Coast Longshoremen's & Warehousemen's unije, ki se je udeležuje tudi njen predsednik Harry Bridges. — Sodnik, ki vodi proti njemu deportacijski proces, mu je dovolil, da sme za nekaj dni odpotovati v Los Angeles in se udeležiti konvencije.

Delegatom je predložil svoje letno poročilo ter jih pozval, naj protestirajo proti navani leportaciji. V svojem poročilu je omenjal tudi zapostavljanje inozemcev, "vojno histerijo" in imperijalizem.

Spor pri Fordu uravnan

Danes se bo vrnilo v River Rouge tovarno 85 tisoč delavcev. Kompromisni predlog sprejet.

Stavka pri Fordu je bila uravnana. CIO unija avtomobilskih delavcev in Ford Motor Company sta sprejeli z nekaterimi pridržki kompromisni predlog michiganskega guvernerja Van Wagonerja. Guvernerjev program dočela da meta biti sprejetih nazaj na delo pet tisoč članov, čiji odpustitev je pred deseti dnevi dovedla do stavke: obe stranki se morata pokoriti odredbam Delavskega urada in poslušati volitve glede kolektivnega zastopstva; zaslišanja pred Delavskim uradom naj se vrše šele po volitvah v tovarni.

Danes se bo vrnilo v River Rouge tovarno 85 tisoč delavcev. Unija ni prodrla z vseni

svojimi zahtevami, navzlic temu je pa dosegla izredno dosti, kajti Fordova družba je pripravljena, prvi v zgodovini, stopiti ž njo v pogajanja.

Kačo se bodo pogajanja končala, je seveda drugo vprašanje, toda Fordova trdnjava, ki je doslej veljala za nezavzeto, je kapitulirala pred CIO organizacijo.

Pri pogajanjih je zastopal Fordovo družbo Fordov osebni zastopnik Bennett.

Delavci v Detroitu imajo dovolj povoda praznovati zmago. Kar bodo dosegli delavci River Rouge tovarne bo nerodajno tudi za delavce po vseh drugih Fordovih tovarnah.

Kvaternikov razglas

Sladko Kvaternik, ki je bil imenovan za ministrskega predsednika nove neodvisne hrvatske države, je pozval hrvatske polke, ki so v jugoslovanski armadi, da se takoj vrnejo v Zagreb.

Ta poziv pomeni, da se morajo hrvatski vojaki upreti srbskim generalom.

Kvaternikov poziv se glasi, kakor pravi poročilo iz Budimpešte:

"Zapovedujem vsakemu hrvatskemu polku, da se zgleda v Zagreb, kjer sem nastanjen, in priseže zvestobo hrvatski državi in njenemu voditelju Ante Paveliću."

Na hrvatski narod pa je Kvaternik naslovil naslednji poziv:

Pavelić, vodja hrvatskega naroda, in Adolf Hitler sta sklenila obnoviti staro hrvatsko državo. S to odločitvijo je več stoletna borba hrvatskega naroda in dolgo Pavelićevo delovanje za neodvisnost Hrvatske bilo uspešno zaključeno.

"Prosim vsakega Hrvata, da se postavi na razpolago novi vladi. Jaz sem prevzel vrhovno poveljstvo nad hrvatsko armado.

"Ukazujem, da glavno mesto nove hrvatske države sprejme nemške čete z veseljem in udanostjo, kajti Nemci so mnogo žrtvovali za naš narod."

Dr. Vladko Maček pa je po radio pozval vse člane svoje stranke, da podpirajo novo hrvatsko vlado.

VESELJE V ITALIJI

Potrnost laškega naroda a prajšnjega tedna je pregnalo velikansko veselje nad zmagami osišeča proti koncu tedna.

Italjanski časopisi ne morejo dovolj povzdigniti laških zmag in uspehov v Jugoslaviji — s pomočjo nemške armade. Laško časopisje zopet kriči, da mora Italija dobiti Dalmacijo in celo — Kosovo.

Virginio Gayda utemeljuje laške zahteve po Kosovem polju naslednje:

"Albanci s Kosova, ki so doživeli marsikatero klanje, zahtevajo svojo svobodo in združitve z Albanijo, ki sedaj obhaja svoje združenje z Italijo.

"Albanci s Kosova so vedno hropeneli, da se združijo s svojo domovino ter so se vedno ozirali na Italijo, ki je vedno skrbelo za albanske interese in lastnino in ki je edina država, ki more uresničiti sanje albanskega naroda."

Ameriška produkcija letal

Združene države so producirale meseca marca 1100 letal, kar je 150 letal več kot meseca februarja.

Amerika zastopa Jugoslavijo

Jugoslavija je naprosila ameriškega poslanika Williama Phillipsa, da zastopa Jugoslavijo pri italjanski vladi. Ko je šel v soboto Phillips v jugoslovansko poslaništvo, da prevzame jugoslovanske posle, mu straža ni dovolila dostopa. Rečeno mu je bilo, da potrebuje posebno dovoljenje italjanskega vnajnega urada, da more prevzeti zastopstvo za Jugoslavijo. Pozneje si je Phillips preskrbel dovoljenje in je prevzel poslaništvo.

Zaposlenje pri Westinghouse

Na zborovanju Westinghouse Electric and Manufacturing Company je poročal predsednik George H. Bucher, da je družba najela v zadnjih dvanajstih mesecih trinajst tisoč novih delavcev in da ima zdaj po svojih tovarnah zaposlenih 65 tisoč ljudi. Njena naročila, med katerimi je tudi dosti naročil za ameriško armado in mornarico, predstavljajo vrednost 285 milijonov dolarjev.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation). Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. - Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

43th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$6.-. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$8.-; za pol leta \$3.-; za četrt leta \$1.50. - Za New York za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50. Za inozemstvo za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 2-1242

Pismo iz Poljanske doline

Po mojem dolgem molku sem skoraj priporan se malo oglašati, da ne boste v skrbeh, kje da sem. Še sem v Žirovskem vrhu, kjer se mi dobro godi, nimam vzroka za godrnjanje. Sama "takratkega" manjka. Že par let nisem nič nakuhal, sadja ni bilo, bile so pa borovnice, katere so pa drugi spravili. Predno sem jaz mogel do njih. S tem seveda ni rečeno, da bi bili brez njega. More se kupiti, toda po ceni, po kateri ga ni mo vajeji kupovati, ker je vse tako hudimansko drago, tudi žganje pri nas v ceni tekmuje z drugimi stvarmi. Za prav slaba je to je iz fig. mešč odriniti 20 din. Po tem veste, kje da smo. Dobro je le, da se pri nas ne pulimo posebno zanj. Ker v Žirovskem vrhu je že vode dovolj, da tešimo žejno, kar nas dela panjetne in prebrisane.

Letošnja zima ne ostaja za las-ko, tudi letos je padlo do en meter snega, kar pa nas ne ovira, da bi ne mogli nikamor. Če je še toliko snega, ga naglo prekidamo, ali pa drugače pregazimo, da pridemo v dolino. Pa tudi mraz nas ne drži za pečko, za katero smo sicer najrajši in katere smo dobro kurali, ker drv je pri nas dovolj. Mraza smo imeli do sedaj precej, ki smo ga pa navajeni. Ob nedeljah hodimo k maši k sv. Antonu, pa tudi pogosto v tednu, ker danes imamo dobra pota in steze, ki smo jih pred časom napravili. Vse vodi ali drže po bližnjih v dolino, kamor se pride z vozom in sanmi v kratkem času, kar ni čudno, ker je navzdol. Poleti se poslužujemo tudi koles, ki jih pa ni treba goniti veliko. To vam je pa vrag, da jih je treba nazaj porivati, ali pa nositi. Toiko pa še nismo napredovali, da bi premagali še ta nedostatek.

Novic ni veliko, ali pa tudi, pa jih ne bom razkladal, kar bi rad videl Jurij iz Bele doline, ki me je jeseni v "Glasu Naroda" omerjal. V Podgori na Hotavljah, Dobravi, Gorinji vasi, in drugod, je vse pri starem, goči se jim dobro, kot meni. Sedaj je predpust, predpustnih beravcev in kolednikov kar mnogo, ki gledajo, da bi dobili kaj za pod zobe ali da bi svoje želodec s kakimi boljimi rečni namazali. Tudi zemljo se študje najrajši pred pustom, pa tudi ob drugih časih, kar doslej ni bilo v navadi, na primer v postu ali v adventu. Přeše se ravno, ali pa tudi, kar se pa navadno zdže, ker se ob drugih časih svatb, s katerimi ne prirejajo, še manj pa da bi plesali Ker to opravijo z "romancem" na Brezje ali Bled, kar mislijo, da je "moderno", kateri pa se še starih šeg hočejo držati, bi pa noreli in skakali cel teden, seveda da bi pri tem žejno in lakote ne trpeli, kar bo pa danes vsled razmer, katerih nismo pričakovali. veliko odpadlo.

Na Dobravi je umrla Kozaretova Jereca, ki ima sorodnike na Pleasant Valley. Tudi staroga Amerikanca, Posavea, ni več, ker je umrl pred poldrugim letom. Tudi je umrl Demenčičev Andreje, lansko zimo je "šval" v Bukovem vrhu, domov grede je mlo natrkan ponoči začel v Soro, se pri tem prehladil in tako moral v grob. Edini od starih grč, Majstrov Urban je še pri življenju. On ve povedati, kako je bilo pri nas za njegovih dni, ko je še žival in vkekel svoje harmoniko pred pustom. Pa tudi 88 letna Čadeževka iz Lač, je še zdrava, kolikor vem v Srednji vasi, ki jo je že B. večkrat omenjal v dopisih, ko je še pisaril v "Glasu Naroda."

Stari fant Andrejancev Tone v Srednji vasi, ki ga menda pozna cel svet, je tudi še pri življenju in premišljuje o časih, ki jih danes ni. Kadar me pot nanese dol po dolini, ga vidim na klopi pred hišo pri Andrijančevih. Če ma pomdim kos cigare ali povabim s seboj na kozarec k Anžonovu, tedaj se mu razveže jezik. To nam ve povedati! Spominjam se še dobro, kakor je nas "hribovske smrkavec" rešil, da nas niso Poljanski fantje, ki jih je on vodil nabili. Bilo je pri "Jurju podpegoro" in tudi pred pustom kot je sedaj. Tam je tedaj služila za dekle Lepa Katica, za katero je gledala cela dolina. Tam je bila tedaj gostilna kot je še danes. Bili smo tam fantje, ki se nismo vsi prejeli fantovskega krsta, klicali na mizo liter za liter in Katrice vsak po svoje dvorili. Prišli so pa Poljanci, večinoma hrusti in dezoreli fantje, kot je bil na primer Bolantačev France. Tone, ki jih je vodil, je prišel šele čez čas za njimi. Ti so nas pričeli zabadati z jeziki. Kovalu so nam pričeli pretiti, četudi se naša Katrice ni dosti zmenila za nje. "Ven smrkavec!" se je oglašil eden ali drugi izmed njih. Pričeli smo se umakati. "Toda kam? Poizgubili smo se po stopnjicah v "gorenjo hišo" ali kar je že bilo. To jim je dalo le še pogum. Vdrli bi so bili za nami, če bi Tone ne bil prišel v zadnjem trenutku, ki je zavpil nad njimi: "Kaj delate? Mir! Če takoj ne odjenjate, nikamor več ne grenobeden z menoj!" Polagoma so utihnil. vendar se je še pogosto slišala kaka groba na naš račun. Medtem smo se pa tudi eden za drugim zmuzali skozi okna po čespljah navzdol in se oprazgubili vsak po svoje v temno noč. Ko so to opazili, to ti je bilo "aufanuja" in primežljanja, kar smo od daleč poslušali. Eden izmed nas je po svoji neokretnosti pri plezanju pustil skorenj na česplji. Ko so ga dobil, to so ga suvali kot žogo sem ter tja po tleh. Po tej "zmagi" se je še le pričelo petje na čast naši Katrice.

"Vstani gor Katrice, Katrice - odpiraj mi kamrijo -" kar sem prav dobro slišal iz svojega varnega zavetja gori za Kamenskovo njivo. Vostalent ni nismo mogli drugače, kot da smo se oglašali vsak iz svojega kota v daljavi, ravno tako z "aufanjenj" ali kliči na korajžo. Tako smo bili vsak nekaj deležni, nč, Tone-tvji fantje, največ pa še naš revez, ki veng da jo je brez čevlja, vsled mraza, naglo odkuril domev, ki pa je menda pozneje najbrž na posredovanje Katrice, dobil čevlj mazaj. Katrice pa tudi, ker to ji je dalo znova zavest, da je ona med najbolj štemanimi dekletki v dolini.

Tone je imel med fanti vedno prvo besedo. Če so ga pa ubogali, se pa ne ve, in tudi on ne pove. Če jim je prišel kak "hribovec" v pest, ni bilo dobro za njega. Pogosto so se pa tudi sami sprli med seboj radi kake Katrice, katere ljubezen so skušali eden drugega odjedati, kar tudi Tone sam pove. "Glas Naroda" kljub nerednim razmeram še vedno dobivam, prej ali pozneje. Dosedaj sem še vse številke dobil. Bolj težavno pa je s pismi. Na številna pisma, ki sem jih poslal v Ameriko, nisem prejel odgovora. Tako ne vem, če so tja sploh prišla, ali pa mi tisti, ki sem jim pisal, z odgovorom odlašajo. Poskusil sem, da bi oddal pismo po zračni pošti in

Ako se nimate Blaznikov Pratiha za leto 1941, je lahko dobite pri zastopniku "Glasu Naroda" v Vaši naselbini, ali pa naravnost od Knjižarne Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York. - Stanje 25 centov.

sicer ravno tega, ki ga pišem vam, povedali pa so mi, da bi moral plačati toliko, kar bi mi zadostovalo za marsikaj dalj časa. Dovoljena težina 10 gr. stane 27 din, če je pa težje, pa še enkrat ali dvakrat toliko. Da bi pa pismo kaj prej tja dospelo, ni gotovo. Šaj vidim pri nekaterih, ki pisma po zraku iz Amerike dobivajo, da tudi traja do pet tednov in še dalj.

Odkar sem vam zadnjič pisal se je pri nas precej spremenilo. Na Trebiji so postavili lep Prosvetni dom, tako ga tudi v Poljanah grade, ki bo, ko bo dovršen, eden največjih v dolini. V Lačnah so postavili novo šolo. Hč so pa sezidali, ne vem koliko in jih še zidajo ali grade. Na Tratah so cerkev lepo od zunaj pobelili in napravili novo streho na zvoniku. Tudi v Poljanah so cerkev prenovili in lepo popravili znotraj. Tako se trudijo vsi, da svoje domove, če ne zidajo pa vsaj popravljajo. Tudi jaz sem pokril svojo skromno bivališče s cementno opeko. Vaš stari znanec Jedlovčan, ali Baština, se tudi prodaja svojo robo. Skromni mož ima še prodajalno v nizki prtični hiši kot nekaj. Ko bi bil drugi na njegovem mestu, bi že zdavnaj imel palačo. Tuži Bendibovec še ni Sora vzela. Čn je star Amerikanec, ki ima hišo s prodajalno pri mostu in se je ob zadnji veliki povodnji le s težavo obvaroval, da ni šel po vodi.

To je vse. V ostalem smo pa veseli, ta se še tu nahajamo. Nas veliko ne briga, kaj vse se po svetu godi. Da bi le pri tem ostalo. Drugič kaj več.

Pozdrav vsem našim Poljančim, t. j. Tratacem, Hotavljicem, pa tudi Žirovskoviharjem, kar jih je v Ameriki! Pa tudi Petru Zgagi, ki tudi katero vaših pove o nas v "Glasu Naroda."

Vas Tomaž.

Peter Zgaga

CESARJEV FANT

Že precej časa poznam svojevrstnega možaka, ki mu mora biti zdaj že blizu sedemdeset let. Nizke postave je, toda tršat, žilast in močan. Nobenega dela se ne ustraši in vsa dela zna, četudi ni v nobenem veščak. Je plumber, karpenter, zidar, vrtnar, električar, farmški delavec, konjski hlapec, za potrebo pa tudi čevljar in krojač. Vsega se loti in vse se mu že vsaj polovico posreči.

Med prvo svetovno vojno je bil puntar in upornik. Nekoč se je bil tako navdušil za kajzerja, da so ga privlekli pred sodišče, kjer je, ne da bi mu ukazali, spoštljivo poljubil ameriške zastave, takoj nato pa svečano izjavil, da je "kajzerjev fant" (Kaiserjunge) in da ne more in ne more pomagati, če mu je tudi nemška domovina mila in draga. Sodnik se ni mogel takoj odločiti, če

POPRAVEK.

!Pri zadnjem dopisu Mr. J. Zelena je bilo napačno označeno, kot bi bil njegov dopis prišel iz Girard, O. Mr. Zelene je postal dopis iz Northfield, Ill., kjer se še vedno nahaja.

V dopisu je tudi bilo pomotoma izpuščeno, da Mr. Zelene pozdravlja svoje rojake v ameriški Vrhniki Waukegan in North Chicago, Ill.

Mr. Zelena prosimo, da nam ta pogrešek oprostí, kajti Veliki teden nas je obložil z velikanskim delom! - Pozdrav! Uredništvo.

ISČEJO SE ZASTOPNIKI

ENA NAJVEČJIH ISTOVESTNIH TVRDI V NEW YORKU, KI NIMA SPLOH NOBENE TEKMOVALKE NA SVOJEM POLJU. ŽELI NASTAVITI VEČ SLOVANSKI JEZIK GOVOREČIH MOŽ.

PREDNOST IMAJO ONI, KI IMAJO AVTOMOBILE, ALI PA, KDOR JE PODJETEN IN PRIPRAVLJEN TRDO DELATI IN SE RAVNATI PO NAVODILIH BO PRI NJIH AVTOMOBIL POSTRANSKI STVAR.

ISKUŠNJA V PRODAVANJU NI BISTVENO POTREBNA, KER BOSTE DELALI Z ISKUŠENIMI POSLOVOJDO. ČEGAR NALOGA JE UČITI VAS, VZAME NA DELO IN VREŠNICI PRODAJA ZA VAS. KER JE NAŠ DOLOČEN NAČRT NUDITI VAM IZVEŠČANO VODSTVO, BOSTE MOGLI IMETI ZNATNE DOHODEK. ČETUDI PLAČAMO NA PODLAGI PROVIZIJE.

ZGLASITE SE PRI MR. REMMELL, DRUGO NADSTROPJE, 90-34 161st STREET, JAMAICA, SAMO V ČETRTKI IN PETEK OD 12 DO 3 POPOLDNE.

(5x)

PREVZETJE NEMŠKIH IN ITALIJAN. LADJ

Februarja 1917, torej dva meseca pred vstopom Združenih držav v svetovno vojno, je bila uveljavljena zvezna postava glede nadzorstva nad tujezemskimi ladjami v ameriškem vodovju. Pastava je še vedno v veljavi. Da prepreči poškodovanje ladij, jih ameriška vlada vsak hip lahko prevzame, dočim so za poškodovanje določene stroge kazni.

Na podlagi te postavne odredbe so bili prejšnjo nedeljo konfiscirani nemški, italijanski in danski parniki v ameriškem vodovju.

875 nemških in laških mornarjev in častnikov je bilo aretiranih. Če jim bodo dokazana sabotažna dejanja, to je, da so namenoma poškodovali na parnikih stroje ali opremo, jih čaka kazen - do dvajset let ječe. Zvezne oblasti imajo dokaze, da se je to zgodilo. Pri tem se ne vpraša, na čigavo povelje. Dvomljivo je, da bi mornarji iz svojega lastnega nagiba napravili kakšno škodo, pač so pa delali po navodilih svojih častnikov, ki so dobivali tozadevna povelja od nemških in italijanskih konzularnih oblasti. Nedvomno bodo vsi mornarji obojeni na deportacijo, ker jih pa zaenkrat ni mogoče deportirati, bodo do konca vojne internirani.

To se ne tiče danskih mornarjev, ki bodo svobodni in jim bo mogoče dobiti kje drugje ali pa na drugih ladjah delo in zaslužek.

Mnoge centralno- in južno-ameriške republike bodo sledile vzgledu Združenih držav (nekatero so že to storile), ter bodo istotako zaplenile nemške in italijanske parnike, nahajajoče se v njihovih vodovjih.

Amerika je zaplenila 70 ladij, ki imajo skupaj 300 tisoč ton.

Hitler in Mussolini seveda sta protestirala, toda ameriška vlada se je ravnala po postavi, za katero so Nemci in Italijani gotovo vedeli, da je še vedno v veljavi.

RUSIJA POKARALA MADŽARSKO

Sovjetska vlada je večerj uradno obvestila Madžarsko, da je vpad madžarske armade v Jugoslavijo napravil "zelo slab utis." - Tozadevno izjavo je podal sovjetski vnanji podkomisar A ndrej Višinski, ko ga je o zasedbi Banata obvestil madžarski poslanik Josip De Kristoffy ter ga prosil, da sovjetska vlada prizna opravičenost zasedbe.

Višinski pa je, kot poroča ruska uradna časnikarska agencija Tass, podal naslednjo izjavo:

"Madžarski poslanik v U.S.S.R. Kristoffy se je 12. aprila zglasil pri nadomestnem ljudskem komisarju za vnanje zadeve Višinskem ter je v imenu madžarske vlade podal izjavo, v kateri je navedel vzroke, ki so dali madžarski vladi povod poslati svoje vojaštvo v Jugoslavijo ter je izrazil upanje, da bo sovjetska vlada priznala opravičenost madžarskega postopanja."

Na to izjavo pa je Višinski odgovoril naslednje:

"Ako je bila ta izjava podana v namenu naprositi sovjetsko vlado za njeno mnenje, tedaj moram povdariti, da sovjetska vlada ne more odobriti takega koraka od strani Madžarske. Posebno slab utis je napravilo na sovjetsko vlado dejstvo, da je Madžarska pričela vojno proti Jugoslaviji komaj štiri mesece zatem, ko je z njo sklenila pogodbo večnega prijateljstva."

"Nič težko si ni mogoče predstavljati, v kakem položaju bi bila Madžarska, ako bi tudi sama prišla v stisko in bi bila razbita na kose, ker je znano, da so tudi na Madžarskem narodne manjšine."

BEOGRAD MESTO SMRTI

Ameriški podkonzul v Budimpešti Outerbridge Horsey pravi, da je Beograd po štiridnevem bombardiranju iz zraka mesto smrti in razdejavanja.

Ubitila je bilo najmanj 3000 ljudi in njihova trupla se večinoma še vedno nahajajo med razvalinami. Mesto nima ne vode, ne razsvetljave. Ambulance ne morejo zaradi razvalin voziti po ulicah.

Jugoslovanska vlada se je razdelila ter odpotovala v dve različni strani. Angloški, grški, belgijski in holandski uradniki so odšli z eno skupino. Prvi tajnik ameriškega poslanika je odpotoval z eno skupino, poslanik Arthur Bliss Lane pa z drugo skupino. Njegovi uradniki pa so večinoma ostali v Beogradu.

Železniška postaja je kup razvalin; krasna opera popolnoma razdejana, kraljeva palača zelo poškodovana.

Ko so pričele padati na "odprto mesto" prve bombe, so prebivalci prestrašeni zbežali iz mesta, toda čez dva dni, ko je bombardiranje ponehalo, so se zopet vrnili, tedaj pa so se tudi vrnili nemški strmooglavec in mnogo ljudi je bilo ubitih v torek in sredo.

V JUGOSLAVIJO ni več mogoče pošiljati denarja. Ta odredba pa bo samo začasno v veljavi. Še vedno pa je mogoče pošiljati denar v Italijo.

DARILNE POSILJATVE v ITALIJO

Table with exchange rates: 50 LIR - \$ 2.50, 100 LIR - \$ 4.50, 200 LIR - \$ 8.50, 300 LIR - \$ 12.50, 500 LIR - \$ 21.50, 1000 LIR - \$ 43.00, 2000 LIR - \$ 85.00

ZARADI SEDANJEGA POLOŽAJA V EVROPI, prepovedano, da se vse darilne posiljavitve pošljejo poštano CABLE ORDER. Na ta način je denar najhitreje in najvarno. - Za Cable Order je treba poslati 10 centov.

\$1.-

Vsled razpisa v Evropi ni mogoče v Italijo prikazati denarja v DOLARJEH, temveč samo v LIRAH.

SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York

POMOČ V HIŠI

Želim dobiti starejšo ženo ali vdovo, Slovenko, da bi oskrbovala hišo, ker sem sama bolj bolelna, težko delam in sem sama v družini. Pišite na naslov: ŽENA, c. of Glas Naroda, 216 W. 18th St., New York.

2x

Kratka Dnevna Zgodba

Pilat in njegova hči

LEGENDA.

"Tiste dni je bil Poncij Pilat, da je na potu v Jeruzalem." rinski oblastnik v Judeji, v veliki bližini stiski, iz katere si v svoji nenazadnji omahljivosti ni znal pomagati. Zavedal se je, da je zasliševanje nedolžnega, izdanega iz zavisti, le podlost zavita v formalno uradovanje. Poncij Pilat je trpel iz občutja sramote in zavisti, da je sodežen pri izdaji nedolžnega, za katerega rešitev si ne upa nastopiti proti judovskim bogoteom, proti nahuškani družini. In je trpel tudi iz občutja, da ga Stojci pred njim lehta in spoznava nevednega.

Nemir iz občutkov vesti ga je bil ob sporočilu njegove žene: "Nič ne imej opraviti s tem pravilnim, kajti veliko sem trpela danes v sanjah zaradi njega." Torej tudi žena njegova, Rimljanka, se zavzela za Nazarena. On, Poncij Pilat, mož oblasti in moči, pa je brez moči vprico groženj judovske množice.

Pilat se izmika: "Nič krivičnega ne najdem na njem!" Zapečana množica besni. V diletji groze s tožbo pri samem cesarju. Pilat omahne, se vda v trepetu za pojemajoči žarek milosti iz cesarjevih oči in izreče najkrivičnejšo svojih obsodb.

Pilat si umije roke: "Nedolžen sem pri krvi tega pravilnega. Vi glejte!" Pa vendar se mu zdi, da so njegove bele roke emadeževane od krvi nedolžnega. Vzdrhti. Podzavestno občuti mrzloto jekla na svojih negovanih rokah, občuti težo spon, ki si jih je nadel, ko je klonil pred judovskimi bogotei.

V nemir, ki je preganjal Pilata po palači, despe sel iz Damaska. "Pozdravljen, poglavar! Tvoja hči, milostna Popeja, te pozdravlja in ti javlja me!"

Popotnik odgovori: "On ne ozdravlja za plačilo. Ne sprejema darov. Ničesar ne potrebuje sam živi življenju obubožev, s katerimi hodi in prezira vsako razkošno življenje."

Nzemirjena Popeja vzlikne obupno: "Kaj naj storim, da dobim zdravje iz njegove roke!"

"On zahteva od njih, ki iščejo njegove pomoči, le eno: vero vanj."

V nerazumevanju upira Popeja svoje lepe vprašujoče oči v tuja. "Mero vanj? Kaj naj nam verujem?"

Iz tuja dalne vdano: "Da je sin božji!"

"Sin božji? Ne morem verovati..."

Dnevi in noči so minevali. Popeji v globokem razmišljanju in v iskanju vere Sina božjega.

Še je poklicala popotnika, da ji je pripovedoval o čudežniku. V duši bolne Popeje je vstajala bolj in bolj jasna slika skrivnostnega moža, ki se sam imenuje božjega Sina in dela čudeže, ki presegajo vse naše človeškega razuma in moči. Iz želje, da bi dobila prejšnje zdravje, je rastla ne- strpnost, da bi že skoro videla čudežnega moža. Bila je celo pripravljena verovati v njegovo božanstvo.

Ako nadkriljuje ljudi po dahu in moči in s pogledom ozdravlja bolnike, je gotovo med božanstvi. Le bogovi so vsemočnejši. Ali naši bogovi mi ne morejo pomagati. — Morda ne morejo? — vstaja dvom in v ponosni Rimljanki budi, utruje vero v Nazarena. Sina božjega.

Začuden, vznemirjen je bil Klavdij Riks, ko mu je njegova ljubljena žena razodela svojo nantaro potovati v Jeruzalem. Vedel je, da je tako potovanje za bolnico, kot je bila Popeja, združeno z velikimi težkočami, da celo nevarno za njo. Skušal ji je dopovedovati, da je izpolnitev njene želje neizvedljiva, a je bil brez moči vsprico njene odločne besede in tihe, iskrene prošnje njenih oči. Kdaj je še kaj odrekel svoji ljubljeni trpečni ženi?

Ukazal je pripraviti voz. Položil je ljubljeno na mehke svilene blazine in jo z velikim spretnostvom najzvestejših posljal v Judejo.

Plemenita Popeja si iz gorčice želje, da bi bila čimprej pri njem, nepoznanem, ni privoščila oddiha na težavnem potovanju. Po cesti, ki se vije ob vznožju Libanona, se je blizala Jeruzalemu.

Pred judovskimi prazniki je dospela pred Jeruzalem. Ko je ukazala kreniti proti severnim vratom mesta, je uzrla veliko množico, ki se je v zahodni smeri pomikala k bližnjemu griču. Ne da bi vedela, kaj ta sprevid pomeni, je nadaljevala svojo pot. Ob mestnih vratih je srečala rimskega častnika na konju, ki je hitel za množico. Ukazala je ustaviti in je vprašala častnika, kam se pomika množica. Vprašani se globoko prikloni pred lepo hčerjo Pilata: "Na onem griču bodo pribili na križ na smrt obsojenega Jezusa Nazarena, ki pravi, da je Sin božji."

"To se ne sme zgoditi! To se ne sme zgoditi!" reče prestrašena Rimljanka. "Usmrtitev se mora preklicati! Jaz hočem to!"

Zmeden zaradi nerazumljive zahteve Pilatove hčere, po-

Povratek domačina v Brazilijo

Kakor je slehernemu znano pride ves naravni gumij, kar ga svet potrebuje, iz angleške Malaje in nizozemske Vzhodne Indije. Vsakdo bi mislil, da so ti kraji prvotna domovina gumija, toda temu ni tako. Komaj pred kakimi 70. leti so tam zasadili prve sadike tega drevesa. Njegova prvotna domovina so kraji ob reki Amazonki in ob njenih pritokov v severnem delu Brazilije, kjer se sedaj raste med drugim drevjem po neizmernih tankajšnjih pragozdih. Se do leta 1910 je ves gumij, kar ga je takrat svet porabil, prišel iz tistih krajev.

Ko je Charles Goodyear leta 1839 iznašel način vulkanizacije gumija, se je poraba istega začela hitro širiti in obenem se je pričela zlata tloba za deželo gumija. Na tisoče Brazilcev je hitelo tja in kmalu je prišel prihajati tudi tuji, predvsem angleški kapital. Nova mesta so oživila gumijevo drevje je bilo vsepovsod in komur se je posrečilo dobiti dovolj delavcev za pobiranje soka, je postal v kratkem času bogataš.

Dvomljivo je, ako se je takrat komu v Braziliji sanjalo, da bo tistem nepričakovanemu blagostanju kedaj konec. Pa je prišel nepričakovano. Pri Singapuru so namreč med tem pričeli malajski delavci prestrezati gumijev sok prvih zasajenih in kultiviranih dreves.

Seme za te nasade je nabral Anglež Henry Wickham, ki je prišel v Brazilijo z namenom, da postane plantažnik. Njemu se je porodila ideja, da bi bilo umetno zasaditi in kultivirati gumijeva drevesa kot biti zavisen od divjega drevesja, raztresenega po težko pristopnem pragozdu. Leta 1872 je spisal knjigo o Braziliji, o gumiju in o tej svoji ideji. Angleška vlada je postala pozorna. Sporočila mu je, naj nabere kolikor mogoče semen tega drevesa, ker mogoče bi bil lahko gumij, nov vir dohodkov za njene tropične pokrajine.

Wickham je zbral 70 tisoč semen in odpotoval v London. Tam so izpraznili vse evetje in redko rastlinstvo po evetljenjakih. tla so naredili prostor za to seme. Nekaj tega semena je res skabilo in te sadike so odposlali v tropično britsko Malajo. Tam so jih skrbno gojili. Obirali in s križanjem se jim je sezonsa posrečilo, vzgojiti več vrst tega drevja, ki po odpornosti proti boleznim in kakovosti in količine gumijevega soka, daleč nadkriljuje svo-

je roditelje v brazilskih pragozdih.

Zlata doba brazilskega gumija je prenehala nenadoma. Leta 1910 je bilo rekordno leto za ceno gumija — \$2.07 za funt. — Tisto leto je prišlo nekaj malega gumija tudi iz Malaje. Dve leti pozneje je pa že poplaval trg. Divji brazilski gumij ni mogel tekmovali z plantažnim, kateri je bil čistejši, boljše pripravljen in cenejši. Zlata pena Amazonije se je razblinila čez noč, dežela se je povrnila v prvotno divje stanje, gospodarji gumija so postali vzhodnoindijski plantažniki. Ti so se kmalu organizirali in ostali svet je bil odvisen od cen, kakoršne so oni določali.

To pa ni posebno ugajalo Američanom, v čijih deželi se je porabil največ gumija. Odločili so se, da bodo sami poskusili z zasaditvijo gumijevih nasadov. Firestone si je za to poskušnje izbral črno republiko Liberijo v zapadni Afriki, a Ford se je odločil za prvotno domovino gumija, Brazilijo. Ob reki Tapajos, dotoku mogočne Amazon reke, je dobil od brazilske vlade prosto koncesijo 2 milijona 470 tisoč aralov. Tej koncesiji so dali ime Fordlandija. Zgradili so moderno mesto z imenom Bona Vista. T. r. pričeli s čiščenjem pragozda. Treba se je bilo boriti z nepredirno goščo in velikanskim drevjem, z vročino, mrzlico in strupenimi kačami, mrčesom in odganjati je bilo treba divje Indijance, katerim so uzgajale ženske v novi naselbini.

Z delom so pričeli proti koncu leta 1928. V nekaj letih so izsadiili 8.400 aralov in na njih zasadiili 1.390.000 iz semen divjega drevja pridobljenih sadik. Toda sedaj so se pričele težave in razočaranja. Vsakdo bi mislil, da bi moral gumij dobro uspevati v svoji prvotni domovini. Pa ni. Ko je Henry Wickham odnesel seme iz Brazilije, je pustil naravne sovražnike gumija za seboj. Ko je prišla listna bolezen na Fordove nasade, se je hitro širila od enega konca do drugega po dolgih vrstah sadik, mrčes je hotel svoje in korenin se je lotila kužna gniloba. Štiri leta po ustanovitvi so Fordovi strokovnjaki izprevideli, da je nemogoče tam pričakovati uspeha; pokrajina je bila prehrbovita, za uporabo traktorjev in rabo škropilnic zoper listne bolezni in mrčesa.

Zatorej so se odločili za nov

Uboha Popeja se je trudila srečati njegov pogled, ki je kljub nepopisni bolečini, bil izraz božanske dobrote in miline ko se je od razbojnika na desni uprl na trpečo mater pod križem.

"Nazarenc, s teboj čutim, trpim! Sin božji, verujem... Reši me!" so šepetala usta.

Iz matere je obrnil Kristus svoj pogled na Rimljanko. Njuno oči so se srečale. Zrl jo je z nepopisno milim, žalostnim izrazom. Iz čudovite moči tega pogleda, ki je pretresel vse njeno bitje kot iskra in napolnil njeno dušo z noznanom nepopisno srečo, je planila iz razkošne nosilnice in objela križ.

Po m strahu je Pilat pričakoval svojo hčer, ker mu ni bil znan namen njegega obiska. Popejin voz je obstal pod marmornastimi stopnicami Pilatove palače.

Ko pa je Pilat pogledal žalostni obraz ljubljene Popeje in v pričakovanju hotel iztegniti roko, so bile svinčeno težke, odrevene. Ko kovan je obstal, ko je videl, kako je Popeja brez tuje pomoči sama izstopila iz voza in stopala z lahko nogo, kakor gazela, po stopnicah navzgor.

Vrgla se je očetu na prsi in zaklicala: "Ubogim moj oče, danes ste usmrtili Boga!"

ZGODOVINSKI ROMAN

SVETOVNOZNANEGA POLJSKEGA ROMANOPISCA

Henrika Sienkiewicza

PO POSEBNI CENI

MALI VITEZ

Vežano \$3.25

NAROČITE PRI:

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street

New York

prostor, ravno planoto 84 milj navzdol od reke in 700 milj od morja. Nov prostor, Belterra, obsega 70.750 aralov. Skienili so tudi, da dobe novo zalogo gumijevih sadik iz Daljnega Vzhoda. V dobi več kot polstoletja so Angleži in Nizozemci z odbiranjem in križanjem vzgojili zelo izboljšano drevje. Divje drevo da letno kake tri funte gumija, izboljšano malajsko 10 do 17 funtov. Poleg tega je to drevje več ali manj odporno proti boleznim in mrčesu. Dobili so 2046 sadik najbolj vrst. Dolgo vožnjo je uspešno preneslo 1201 dreves, ki sedaj rastejo v Belterra. Latniki gumijevih nasadov v Malaji so se potem domislili, kako je Wickham pred leti upropastil brazilsko gumijsko industrijo in so prepovedali nadaljni izvoz drevja in semena.

Ta prepoved pa je prišla prepozno. Od teh dreves ne nameravajo pridobivati gumija, ampak le mladike za cepljenje drugih dreves. Na nekem otoku pri ustju Amazoanke so našli vrsto gumijevega drevja, ki ni podvrženo boleznim na koreninah. Na to cepijo malajsko vrsto, ki daje mnogo gumija in na vrh tega vabla cepijo zopet neko drugo malajsko vrsto, bujne rasti in odporne proti listni boleznim, tako da to umetno drevo sestoji iz treh vrst gumijevega drevesa. Zoper mrčes rabijo zdrobljen prah neke strupene glistine, ki v okolici raste v onem okrožju.

V mestu Belterra živi 5000 mož, žena in otrok. Zasajenih imajo 3 milijona dreves, dve tretjini cepljenih. V par letih bodo pričeli z pridobivanjem gumija. V primeri s porabo gumija v Združenih državah bo ta produkcija malenkostna.

Ford sam bi rabil gumij iz 7.600.000 dreves za uporabo v svojih podjetjih. Vzrok, da ni so belj napredovali z zasaditvijo, je v veliki meri vzrok pomankanj odelavnih moči. Vsakega sposobnega delavca, ki se zgleda za delo, sprejmejo, toda potrebovali bi jih še na tisoče. Ne le Fordu, tudi pridobival-

cem bombaža v južnem delu Brazilije v državi Sao Paulo primanjkuje delavcev. (Bombaza je v Braziliji nov pridelek).

Tudi ameriška vlada se je začela zanimati za gumij in uslužbeni poljedelskega oddelka pregledujejo po Srednji Ameriki, da bi našli nove kraje, ki bi bili ugodni za nasade gumija, da bi imeli ta važni pridelek kolikor mogoče v varni bližini.

Ford je vtknil v to podjetje kakih 8 milijonov dolarjev. Njegovi izvedenci računajo, da po sedanji ceni gumija 20 centov funt, bo pridelovanje gumija v Braziliji dobičkanosno. To pomeni mnogo za obe Ameriki. Ta važen produkt pride v to bleželo po 4 tisoč milj dolgi poti, k ise lahko zavaruje, mesto po 12 tisoč dolgi poti iz Daljnega Vzhoda, ki je v dobi, kakor je sedaj, skrajno nezanesljiva. S tem se pa tudi poveča nakupna moč Brazilije, ki na tak način lažje in večji meri kupuje industrijske proizvode v tej deželi, kar je v skladu z idejo pan-ameriške vzajemnosti in samopomoči.

V. P.

Kompanija je zvišala delavcem plače

Iz Utice, N. Y., poročajo, da je New York Mills Corporation zvišala svojim 2300 delavcem plače za deset odstotkov. S tem se bodo stroški kompanije povečali na leto za približno 250 tisoč dolarjev. Zvišanje je veljavno že izza 31. marca.

King še ne bo odpotoval

Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King, ki je nameraval konci prejšnjega tedna odpotovati v Združene države, je potovanje za nekaj dni odgodil. Pravi, da so ga zadržali važni politični opravki.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta... Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek: "O LOVU IN LOVCIH," ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Veste lahko pokljete v znanstvih po 3 en. 8 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga: Trije zemljevidi v barvah: KYROPA LETA 1914; KYROPA FRED SE-DANJO VOJNO; KYROPA L. 1940

Slovensko Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priložni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE: 22,000 RAZLAG in 1200 SLIK

Najnovejša svetovna ENCYKLOPEDIA, v kateri more vsakdo kakoršnekoli podklica najti razlago vsake besede spadajoče v njegovo stroko.

KNJIGA VSEBUJE 134 STRANI in JE OKUSNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPOLNEJŠO KNJIGO ROBITI ZA TAKO ZMERNO CENO.

CENA SAMO \$2 (Poštalna plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N.Y.

MOŽ SIMONE

—: ROMAN —:

Francoski spisatelj: CHAMPOL. — Preložil: LEVSTIK.

58

Toda Riharda ni bilo najti. Naposled je našla lady Eleanor pred najhujšimi stranskimi vrati, ki so vodila na dvorišče.

"Ošel je tod!" je dejala in pokazala na vrata.

To iskanje je trajalo toliko časa, da je naposled zbudilo pozornost. Pojavil so se služabniki. Poizkus, ohraniti skrivnost se nadalje bi bil brezupen in nemara celo nevar. V srečo matere se je strah pred škandalom umaknil drugemu stahu.

"Pojdite pogledat v konjarno, če ne manjka nobenega konja. Vprašajte vratarja, če je šel kdo iz hiše," je velela lady Eleanor.

Počakala je odgovora na mestu, odrvenela v svoji bolesti, gledajoča v globoko temo, ki je bila zunaj, in poslušajoča tuljenje naraščajočega vratarja.

Prišli so ji povedat, da so vsi konji na svojih mestih in da bišnik rizen očeta Arnolda v njegovem vozičku in povabljenec v njihovih kočijah ni pustil nikogar iz hiše.

"Vidite, da je Rihard v bližini!" je dejal gospod d'Avron s tolažečim glasom:

"Da, ako ni ..."

Ne da bi dokoraj svojo misel, je planila lady Eleanor ven, toda Simone je razumela in uganila kaj je hotela reči. "Simon! - S-stra!" - To je nespametno ob tem vremenu!" je zagnal vzkljknil gospod d'Avron, čegar gorečnost se je znatno ohladila v ljati pih, ki ga je bila zmohčila ob prvem koraku iz pod strehe.

Želja, ki jo je izrekla Simone malo ur poprej, se je vresničila.

Tekla je po vetru in dežju, polbrezurna, padača in vstajala in čutila je, da jo ena sama misel goni naprej. Toda zdaj ni več bežala pred Rihardom, zdaj ga je iskala. Zdaj ni videla več sebe same bloditi, izgubljati pot in poginjati v osamljenem kotičku, temveč njega in strašen kes ji je trgala srce. Obhajale so jo misli, ki jih dotlej ni poznala. Če je Rihard nemara bolj nesrečen nego kriv, če je trpel ravno toliko kakor ona, in morda se več, kajti ljubil jo je, ona pa ni ljubila njega? Ne, ni ga ljubila! Njegov strašni obraz jo je preganjal kakor posast. Da se je prikazal v tem hipu živ in zdan, bi se ji bila vrnila vsa brezbrzičnost, nezaupnost in mučnja do njega. Toda ni si hotela nakopati krivde, da je zapustila pogubilo in umorila tistega, ki ntu je pred Bogom prisegla zvestobo! Privkrat se je začutila navzano nauj, in dočim je lady Eleanor klicala:

"Rihard, otrok moj!"

si je Simone pevaavljala: "Moj mož!"

On pa, ki sta ga iskali, ni slišal klicev nobene izmed njiju. Zaman so ljudje na vse strani preiskovali vrtove; zaman so se prenikale bukije in razsvetljevale najtemnejše drevoreda in najsamotnejša zatija.

"Čemu bi si uočili glavo?" je rekel naposled gospod d'Avron. "Obede se pelata zaman. Vrnita se! Jaz hočem te iskati, toda to vilita sami, da ga tukaj ni!"

"Ne," je dejala lady Eleanor in obstala. "Rihard je v reki." Mirna gotovost njenega glasu je pretresla Simone in njenega očeta. Obrnita sta se in jo in jo pogledala; v nestalni luči bakelj je ni bilo videti več blede, temveč zelena. Nacukrat se je optekla.

"Pobrodite reko!" je rekla vnovič.

In kakor mrtvo breme se je zgrudila k Simoninim nogam. "Moj Bog! Moj Bog!" je vzkljknil gospod d'Avron potr. "Še tega je manjkalo!"

Simone se je spustila na kolena. Napanjala je svoje moči, da dvigne to težko telo; poizkušala je položiti roko na tašeno srce, da vidi, če se bje, in naenkrat jo je spričo udarec, kakršnih se je bila navadila, obšla misel, da sta mrtva mati in njen sin.

Pritekli so na pomoč. Dvignili so nezavestno lady Eleanor in jo nesli v grad. Na Riharda ni mislil nihče več. Vsi so se gnetli okrog vlike postelje z baldahinom, tako podobne mrtvaškemu odru, na kateri je ležala hišna vladarica kakor mrtva.

"Omedlevica je," je govoril gospod d'Avron. "To bo mnilo. Glejte, saj že gloda!"

Siroko odprte oči lady Eleanor so se obračale proti medicini, ki je nosila slike njenih dragih.

"Napad, napad!" je t' dia Mrs. Griffith in vodila postrežbo, dočim je bila videti Miss Hannah polmrtva od groze nad nepopisnim stanjem krasne nevestine obleke.

"Prosim te," je dejal gospod d'Avron, videč Simone tretetati pod njenimi mokrimi cunjami, "daj se vsaj posušiti in preobleči."

Simone je odklonila z glavo in ni hotela izpustiti ledene roke lady Eleanor, ki je bila ostala v njeni desnici.

Gospod d'Avron si ni upal siliti. Bojnostni strah, ki se ga je bil polotil, na je razodeval naposled, kako strašne nesreče so se bile strmile nad njegovo hčerko, nesreče, za katere je on odgovoren; in čutil se je potrega in skeanega do dna svoje dase, dasiravno se ni vedel, zakaj.

Nazadnje si ni mogel močei več pomagati.

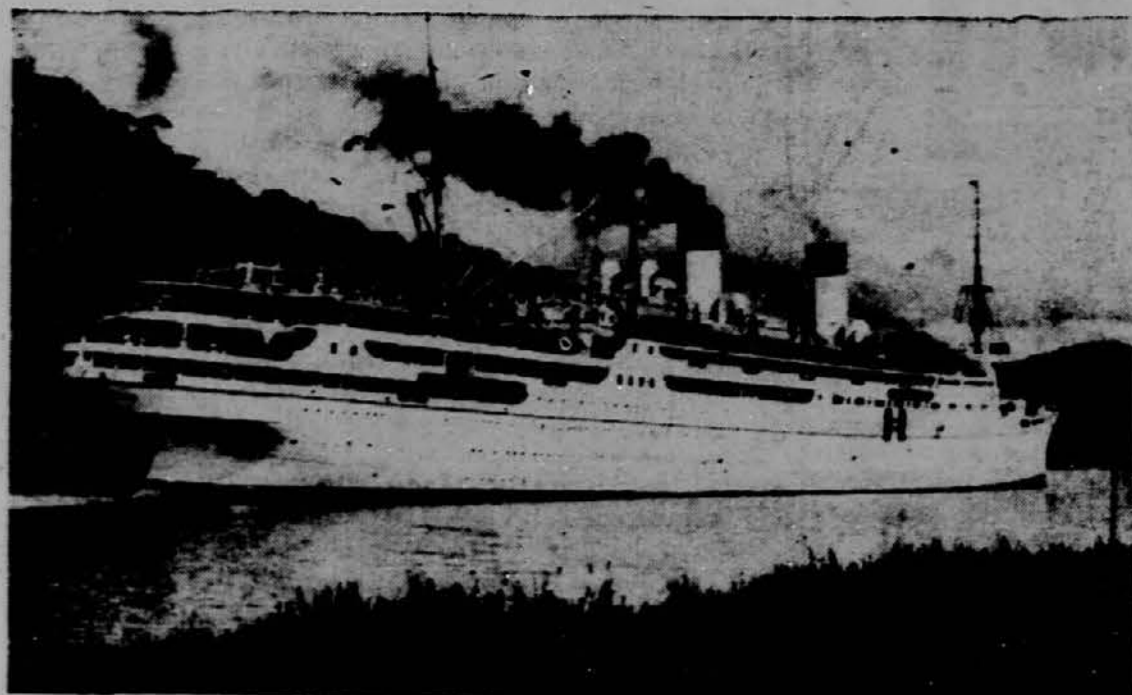
"Uočica moja," je rekel tiho, "povej mi — ali ti njega ne ljubiš, ali on tebe ne? Ali te je v čem prevaral, ali je grdo revnal s teboj!"

"Ne vem!" je rekla Simone. "Ne verjamem, da bi bila krivda le njegova."

Simone je odgovarjala očetu a gledala je lady Eleanor. Roka starke je tahno zdrhtela, iztaknila se Simonini, dotaknila z neizmernim naporom svojih prst z vsemi petimi prsti, dvignila se trikrat in trikrat paža nazaj, posnemajoča kretje s katero duhovnik pred oltarjem spremlja svojo Mea celpa kadar moli Confiteor.

(Nadaljevanje prihodnjid.)

ZAPLENJEN ITALJANSKI PARNIK

Ameriške oblasti so zaplenile velik italjanski potniški parnik Conte Biancamano, ki ima 23,255 ton. Ob času zaplenbe je bil parnik v Panami.

Slovensko društveno delovanje v New Yorku

S tent mi je v čast naši slovenski javnosti sporočiti, da se je posebno pri zadnjih dveh sejah združenih slov. društev pokazalo veliko zanimanje za skupno bodoče delovanje, za kar vam vsa čast, dragi delegatje za tako veliko udeležbo na sejah.

Nadalje sporočam, da je bil za leto 1941 izvoljen sledeči odbor:

Mr. Frank Kerze, predsednik Mr. Anthony Cvetkovich, prvi podpredsednik in predsednik veseličnega odbora; Mrs. Helen Corel, podprednica; Mr. Valentin Capuder, podpredsednik; Mr. Charles Majdič, podpredsednik. Mr. Harry Gerjovich, podpredsednik, Mr. Anthony Svet, tajnik in bagajnik, ter Mr. Valentin Orehek Sr. zapisnikar.

To je prav lepo, da se je izvolilo po enega podpredsednika od zastopnikov naših kulturnih društev "Demovina", "Slovan" in "Tamburica." Nada je pristopil k združenim slov. društvom pri seji pretečno nedeljo slovenski pevski cerkveni zbor cerkve sv. Cirila iz New Yorka. kakor tudi je isti dan nazaj pristopilo slovensko podporno društvo All Americans, št. 580 SNPJ.

Prihodnja seja združenih slov. društev se vrši v petek dne 2. maja 1941 ob 7.30 zvečer v Slov. Nar. domu na 253 Irving Ave., v Brooklynu, N.Y. Prav prijazno so vabljeni vsa ostala naša slovenska društva, ki se ne spadajo k združenim slov. društvom, da lahko to stori in se nam pridružio na prihodnji seji. Pomanje, da nam je taka organizacija zelo potrebna v vseh ozirih, posebno še z ozirom na sedanjí kritični položaj naše domovine Jugoslavije. Združeni smo v stanu veliko sami sebi kakor svojim sobratom v domovini pomagati v vseh ozirih.

Nadalje sporočam, da združena slov. društva nameravajo meseca avgusta prirediti velik manifestalen Piknik, glede katerega se bo v kratkem natančneje poročalo, ko bo dobljen primeren park.

Torej udeležite se vsi zastopniki in zastopnice vseh naših slovenskih kulturnih in podpornih organizacij v New Yorku prihodnje seje združenih slov. društev, ki se vrši kot zgoraj omenjeno in sicer v petek, dne 2. maja, ob 7.30 zvečer v Slov. Nar. domu v Brooklynu.

Nadalje ponovno naši slov. javnosti sporočam, da prirediti slov. podporno društvo sv. Jožefa št. 57. KSKJ zelo leno igro po imenu "Županova Mička" in sicer drugo nedeljo 20. aprila v dvorani Slov. doma v Brooklynu. Natančnejši program glede te prireditve bo še

pravočasno poročan v tem listu v obliki dopisa ali oglasa.

Teden pozneje, to je dne 27. aprila pa prirede, kot je bilo že poročano, naši vrli Tamburajši svoj veliki spomladanski koncert z raznimi zanimivimi točkami, v katere ste všteti tudi dve igri v angleškem in slovenkem jeziku. Tudi gletke te zanimive prireditve bo še natančneje poročano v tem listu.

Nadalje kot vam je že znano, prirede lepo zabavo tudi naše požrtvovalne članice Slov. Ženske Zveze št. 84. in sicer v nedeljo 4. maja 1941. Ta prireditve se pa vrši v dvorani naše slovenske cerkve sv. Cirila, 62 St. Marks Place, New York, N. Y. Na programu imajo poleg drugih zanimivosti zelo komično igro v 3 dejanjih, po imenu "Dve nevesti." Igro sem podpisani prečital ter smelo trdim, da vam bo vsem navzočim privabila obilo smeha in duševnega užitka. Gotovo vam je še v spominu igra "Kakšen gospod — tak sluga" ki jo je priredilo pevsko društvo "Slovan" dne 23. marca. Ta bo pa še bolj smešna. Na vas je torej ležeče, da ne zamudite te prilike ters se vsi udeležite te prireditve na 4. maja.

Udeležite se, dragi rojaki in rojakinje iz New Yorka in okolice vseh tu zgoraj omenjenih prireditve, ter s svojo udeležbo pripomote do boljšega uspeha naših in vaših podpornih in kulturnih organizacij, katere so nam v vsih ozirih, kar lahko priznate, zelo potrebne. Seveda potrebujejo pa ena kot druga vaših gnotnih pomoči. Držimo in cenimo, kar je našega slovenskega, ker ako enkrat izgubimo pa bodisi ene ali drugo našo organizacijo, jo ne bomo nikdar več nazaj dobili.

Nadalje naj še omenim, da bo letos praznovala svoj srebrni jubilej ali 25 letnico naša slovenska župnija sv. Cirila na

Osmi v New Yorku in sicer to veliko slavje se vrši v nedeljo dne 22. junija 1941. Kolikor mi je znano, so bila vsa tozadevna pisna in apelacije razposlana na vsa naša lokalna podporna in kulturna društva po našem požrtvovalnem župniku Rev. P. J. Petriču, kakor tudi so bili istim priloženi tozadevni kontrakti z cenami za oglase v spominsko knjizico.

Naproseni ste, dragi rojaki in rojakinje, posamezno naša društva, da greste kolikor mogoče na roko našemu častitenu župniku v tem oziru, da bomo zamogli vtem večjem in lepšem obsegu proslaviti to za nas newyorške Slovence in Slovence velepotentno slavnost.

Bodi še omenjeno, da v mesecu oktobru tega leta pa bo prošavilo 40 letnico svojega obstanka slovensko podporno društvo sv. Jožefa št. 57. KSKJ v Brooklynu, N. Y.

V nedeljo dne 11. maja pa se vrši lepa prireditve ali "Mother's Day" v čast našim ljubljnim mamam. Seveda bo tudi glede te prireditve še pozneje obširneje poročano v tem listu. Ta prireditve se bo vršila v dvorani slov. cerkve sv. Cirila na Osmi v New Yorku. Seveda bo prirejen ob tej priliki tudi primeren program.

Še o tem pozneje, s sobratiskim pozdravom, Anthony Svet, poročevalce.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES OSIROMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

Veliki Atlas sveta

Vojujoči se narodi v Evropi vstvarjajo zgodovino. Svetovnih vest pa ne morete razumno zasledovati brez velikega in zanesljivega zemljevida, kot je naprimer Hammond's New Era Atlas of the World. "Res," boste rekli, "toda po končani vojni zemljevidi, ki so sedaj izdani, ne bodo več dobri." Toda vse drugo je res, kot ta trditev, ako vpoštevamo ta atlas. In tukaj pride poglobitna stvar. Z atlasom boste prejeli izkaznico, s katero boste proti plačilu 25 centov dobili dodatne zemljevide, ki kažejo premenjene meje vseh držav, ki

bodo prizadete vsled mirovne pogodbe, in jih boste prejeli tekom 60 dni po zaključku vojne in ko bodo podpisane mirovne pogodbe. (Listek, ki je treba izpolniti in poslati naravnost na zalagatelja, je v vsakem atlasu.) Ti dodatni zemljevidi vam bodo do zadnje natančno izpolnili vaš svetovni zemljevid, ki bo natančno kazal Evropo pred vojno in po vojni v celi knjigi. Ta atlas velja samo \$2.75 za Združene države in \$3.— za Kanado. Ta veliki atlas dobite pri KNJIGARNI "GLASA NARODA", 216 West 18th St., New York.

Pomladno razmišljanje

Pomlad je tukaj, vse je zeleno. Farmarji so zaposleni z delom na polju. Zimo smo imeli letos izvanredno milo mraza je bilo največ 2 stopinje pod ničlo, pa še to ni dolgo trajalo.

Inseči smo bolj deževno zimo, torej več bolezní, posebno flu. Mislim, da jo je vsak imel in da ni nikogar zgrešila. Mesec marec pa je bil lep, kakor pravijo: če ne vije z glavo, pa vije z repom. Pa danes, ko to pišem, je prav lep dan, kot ploh vsi dnevi meseca marea, skoro brez dežja. Seveda jutra so imela malo slane, pa to ne šteje za mraz. Tudi nekaj dni je bilo bolj oblačno, seveda brez dežja.

Poročam, da je prišla vednost na Lukas Strojana, št. da mu je umrl brat Joseph Strojani v Tacoma, Wash. Raniki je bil star 78 let. V Ameriko je prišel pred 50 leti. Doma je bil iz Smednika pri Kranju, po domače se je reko pri Strojani. Živel je tukaj med Slovenci na svoji farmi kakih 20 let. Pred 15 leti pa sta z ženo zapustila farme in se šli za delom, ter so si ustanovili skupaj dom v Tacoma, Wash. Zapršča žalujočo ženo Katarino, roj. Tomše, 2 sinova in 3 hčere. Štirje so poročeni najmlajša Angelina je še z materjo doma. Tukaj v Valley, Wash., zapušča brata Luka Strojana in več ožih sorodnikov — Sožalje prizadetim, pokojniku pa naj bo lahka ameriška zemlja!

Naznanim tudi, da je umrla moja sestrična Margareta Vidrovci, v Kellog, Idaho, in sicer dne 3. marea. Rojena je bila v Brockway, fara sv. Štefana v (Borštu), Minn. leta 1875. Njeni starši Anton in Margareta Pemel, so prišli v Ameriko leta 1874. Kdo bi si mislil, da se bodo tako hitro uresničile njene besede, ki jih je izgovorila v naši hiši dne 30. decembra, ko je prišla k pogrebu svojega in mojega strica, Jakoba Torkarja.

"Ah, dragi stric, prva jaz prilem za teboj." In res, komaj dva meseca potem se je izpolnila njena predpoved. Jaz

sem ji vrnila udeležitev pogreba. Sv. mašo in pogrebne obrede so izvršili duhovnik F. McGowen od St. Rita's Church Zapršča moža Antona in adoptirano hčerko Jeanette Vidrovci, brate Valentin in Math Pemel v Valley, Wash., Joe Pemel v Dalles, Ore. in sestro Mrs. Mary Tranpush in druge ožje sorodnike. Lahka naj ji bo rodna zemlja ameriška!

Res, pogrešala je bosta mož in hčerka, a vedita, da vsem je usojeno enkrat umreti. Upanje pa imajmo, da vidimo še nad zvezdami.

Tudi tukaj kličejo fante v vojaško službo. Seveda poklican je bil še samo eden slovenski fant in ta je moj "edini" sin John J. Omeje, ki služi pri paški artileriji v Camp Roberts, California.

Dva slovenka fanta prostovolca sta pa že v jeseni šla služiti vojake in to so: Louis Kershinar, sin Andreja Kershinarja in Jake Tomsha, sin Math in Frances Tomsha, oba sta tudi v California.

Ah, kdaj bo tega svetovnega klanja konec! Se so posledice svetovne vojne pa so že druge. Komaj so otroci zrasti, rojeni med svetovno vojno in po vojni, že spet kličejo na morivo. Zakaj vse to? Od vseh strani vpijejo: "Matero, ženo, roditelje, otroke!" Zakaj ne pristavijo še besede: "Da bomo v 20 letih imeli kaj pobiti!" To vse delajo bogatini in višje glave, ker se boje za samih sebe. Ko se enkrat nabere precej ljudi, potem si stinejo glave skupaj, češ: vojsko naredimo; prevedč jih je. Toda udarili so po nas.

Kdaj bo svet prišel do spoznanja Kristusovih načel? Ljubi svojo bližnjega, kot sam sebe in ljubite se med seboj, kot jaz vas ljubim.

Mary Omeje, Valley, Wash.

Živila so se podražila

Delavski department poroča, da so se od lanskega do letošnjega marea podražila živila v Norfolk, Va., in sicer za osem odstotkov, v San Franscu pa za šest odstotkov.

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

Bohinjako Janero

216 WEST 18th STREET, NEW YORK